

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1

สีสันทาจากธรรมชาติและสิ่งแวดลอมสรรคสรราง

เส้นสาย ลายเส้นจากธรรมชาติ

ธรรมชาติ หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นเอง ทั้งมีชีวิตและไม่มีชีวิต และสิ่งแวดลอม หมายถึง สิ่งต่างๆที่อยู่ รอบตัว เราสามารถแบ่งธรรมชาติและสิ่งแวดลอมตามลักษณะการเกิดออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

เส้น (Line) หมายถึง ร่องรอยที่เกิดจากเคลื่อนที่ของจุด หรือถ้าเรานำจุดมาวางเรียงต่อกันไป ก็จะเป็นเส้นขึ้น เส้นมี 2 ลักษณะคือ **เส้นตรง (Straight Line)**

เส้นโค้ง (Curve Line) เส้นทั้งสองชนิดนี้ เมื่อนำมาจัดวางในลักษณะต่าง ๆ กัน จะมีชื่อเรียกต่าง ๆ และให้ความหมาย ความรู้สึก ที่แตกต่างกันอีกด้วย

ลักษณะของเส้น

1. **เส้นตั้ง** หรือ **เส้นตั้ง** ให้ความรู้สึกทางความสูง แข็งแรง หนักแน่น เป็นสัญลักษณ์ของความซื่อตรง
2. **เส้นนอน** ให้ความรู้สึกทางความกว้าง สงบ ราบเรียบ นิ่ง ผ่อนคลาย
3. **เส้นเฉียง** หรือ **เส้นทแยงมุม** ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหว รวดเร็ว ไม่มั่นคง
4. **เส้นโค้ง** แบบคลื่น ให้ความรู้สึก เคลื่อนไหวอย่างช้า ๆ ลื่นไหล ต่อเนื่อง สุภาพ อ่อนโยน นุ่มนวล

สีของธรรมชาติและจากสิ่งแวดลอม

สีจากธรรมชาติ คือ เป็นสีที่เกิดขึ้นเองธรรมชาติ เช่น สีของแสงอาทิตย์ สีของท้องฟ้ายามเช้า เย็น สีของรุ่งกีนน้ำ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเองธรรมชาติ ตลอดจนสีของ ดอกไม้ ต้นไม้ พื้นดิน ท้องฟ้า น้ำทะเลธรรมชาติ เช่น

- **สีเหลือง** ใช้ขมิ้นอ้อย ขมิ้นชัน ดอกคำฝอย เมล็ดคำแสด ลูกพุด ดอกกระถินการ์ ลูกตาลสุก พักทอง แครอท
- **สีเขียว** ใช้ใบเตยหอม ใบพริก ใบผักชี ใบมะตูม ใบตะไคร้ พริกเขียว
- **สีแดง** ใช้หัวบีท พริกแดง มะเขือเทศ กระเจี๊ยบ เมล็ดผัก ปรังสีแดง
- **สีม่วง** ใช้ดอกอัญชัน ข้าวเหนียวดำ
- **สีดำ** ใช้ถ่าน กาบมะพร้าว ถั่วดำ

สีสังเคราะห์ คือ สีที่เกิดจากผลิตสีเพื่อทดแทนสีจากธรรมชาติ เพราะสีจากธรรมชาตินั้นมีน้อยกว่าสีสังเคราะห์ เช่น

- **สีน้ำ** จะมีลักษณะใส บาง และ สะอาด การระบายสีน้ำต้องใช้ฟู่กัน
- **สีเทียน** จะมีลักษณะแห้งยาว และกลม มีส่วนผสมขี้ผึ้งและไขสัตว์
- **สีไม้** จะมีลักษณะคล้ายดินสอ มีไส้เหมือนดินสอ
- **สีโปสเตอร์** จะมีลักษณะเป็นของเหลวข้น

ประเภทสีในงานศิลป์

1. สีไม้ ลักษณะคล้ายดินสอดำ ไส้อ่อน และมีให้เลือกหลายสี ปัจจุบันมีดินสอสีชนิดใช้แทนสีน้ำได้ คือ เมื่อระบายเสร็จแล้วใช้น้ำลูบทับ สีที่ระบายไว้จะกลายเป็นสีน้ำทันที ทำให้สะดวกในการใช้งานมากขึ้น

2. สีเทียน ลักษณะสีเทียนเป็นแท่งยาวคล้ายชอล์กเขียนกระดานดำ แต่มีเนื้อละเอียดกว่า และราคาแพงกว่า เวลาใช้ต้องเขียนบนกระดาษเขียนสีชอล์กโดยเฉพาะ ซึ่งเราอาจใช้มือลูบสีให้ผสมกลมกลืนกันได้ การลงสีด้วยสีเทียน การลงสีด้วยสีเทียนเป็นแท่งสีเทียนบริเวณหัวที่ปลายแท่งมีขนาดใหญ่ ยากในการควบคุมการระบายสี อาจทำให้ระบายสีออกนอกกรอบได้ง่าย

3. สีโปสเตอร์ ลักษณะสีโปสเตอร์ มีลักษณะเป็นน้ำข้น วิธีการใช้ต้องเติมน้ำในการระบาย การระบายสีโปสเตอร์สามารถระบายซ้อนได้หลายครั้ง ข้อควรระวังเมื่อเปิดขวดแล้วควรปิดให้สนิทเพื่อไม่ให้สีแห้ง ลักษณะสีเป็นน้ำอุปกรณ์ที่ใช้ คือ ฟู่กัน การระบายสีอาจจะควบคุมยาก เพราะเป็นน้ำ หากใช้ฟู่กันจุ่มน้ำสีมากเกินไปอาจจะทำให้น้ำสีไหลเลยภาพที่จะระบาย ดังนั้นในการลงสีควรใช้ฟู่กันจุ่มสีเล็กน้อย เพื่อการระบายสีได้สวยงามสามารถระบายซ้ำได้หลายครั้ง

4. สีชอล์ก ลักษณะของสีเป็นสีที่มีสีชอล์กเทียนหรือสีชอล์กน้ำมัน เป็นสี เหมาะสำหรับเขียนภาพระบายสีที่ไม่เหมือนจริงและไม่เน้นรายละเอียดของภาพมากนัก เช่น การเขียนภาพทิวทัศน์ต่างๆ เทคนิคการระบาย คือ ระบายสีแสงหรือส่วนที่มีค่าน้ำหนักแสงเงาอ่อนๆ ส่วนที่เข้มค่อยๆเพิ่มน้ำหนักสีให้เข้มขึ้นโดยใช้สีเข้มระบายทับ

5. สีน้ำ ลักษณะของสีน้ำ มีลักษณะเป็นของเหลว วิธีการใช้นิยมใช้สีขาว ในการทำให้สีอ่อนหรือจางลง หรือใช้สีดำ ในการทำให้สีเข้มขึ้น สีน้ำจะแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

- **แบบโปร่งใส** เพราะสีน้ำเป็นสีที่ไม่สามารถระบายทับกันได้หากระบายซ้ำๆ กัน อาจจะทำให้เกิดสีที่ขุ่น ทึบ และดูไม่สวยงาม
- **แบบเปียกชุ่ม** ในการลงสีน้ำหรือระบายสีน้ำนั้นต้องใช้น้ำเป็นส่วนประกอบ หากเราผสมน้ำมากเกินไปก็จะเป็นคราบของสีขึ้นตามความชุ่มชื้นของสี ในการวาดสีน้ำนั้นคนที่ใช้ฟู่กันอาจจะใช้เทคนิคในการวาด หรือระบายสีน้ำทั้งแบบ ปาด ชีดเขียน หรือแตะไปมา โดยทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกระดาษและความเปียกของน้ำ

สนุกกับการผสมสีสีสังเคราะห์

แม่สี คือ สีที่นำมาผสมกันแล้วทำให้เกิดสีใหม่ ที่มีลักษณะแตกต่างไปจากสีเดิม ในทางศิลปะ แม่สีวัตถุธาตุ เป็นสีที่ได้มาจากธรรมชาติ และจากการสังเคราะห์โดยกระบวนการทางเคมี มี 3 สี ได้แก่ สีแดง สีเหลือง และสีน้ำเงิน

วงจรสีจากแม่สี

สีขั้นที่ 1 คือ แม่สี ได้แก่ สีแดง สีเหลือง สีน้ำเงิน

สีขั้นที่ 2 คือ แม่สีผสมกันในอัตราส่วนที่เท่ากัน จะทำให้เกิดสีใหม่ 3 สี ได้แก่

- สีแดง ผสมกับ สีเหลือง จะได้ สีส้ม
- สีน้ำเงิน ผสมกับ สีแดง จะได้ สีม่วง
- สีเหลือง ผสมกับ สีน้ำเงิน จะได้ สีเขียว

รูปทรงจากธรรมชาติ

การแบ่งประเภทของรูปทรงในทางทัศนศิลป์ การแบ่งประเภทของรูปทรง แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. **รูปทรงจากธรรมชาติ** หมายถึง รูปทรงที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ ได้แก่ คน สัตว์ พืช โดยนำมาถ่ายทอดเป็นงานศิลปะในลักษณะ 3 มิติ

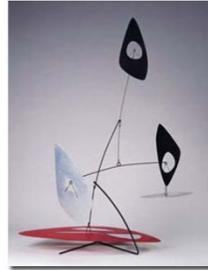
ที่มา : http://www.banpatan.com/new_child/children.htm

2. **รูปทรงเรขาคณิต** หมายถึง รูปทรงที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ รูปทรงสามเหลี่ยม รูปทรงสี่เหลี่ยม รูปทรงกลม ฯลฯ รูปทรงเหล่านี้จะแสดงความกว้าง ความยาว และมิติในทางลึกหรือหนา

ที่มา: <http://watkadarin.com/E%28new%291/02studio2classrm/unit2/chapt2.3s&form/shape&form.html>

3. **รูปทรงอิสระ** หมายถึง รูปทรงที่เกิดขึ้นอย่างอิสระไม่มีโครงสร้างแน่นอนเป็นมาตรฐาน เหมือนกับรูปทรงเรขาคณิต และรูปทรงจากสิ่งมีชีวิต ให้ความอิสระ และได้อารมณ์ความเคลื่อนไหวเป็นอย่างดี

ที่มา:<http://watkadarin.com/E%28new%291/02studio2classrm/unit2/chapt2.3s&form/shape&form.html>